



Oslo 12. september 2014

Kulturdepartementet  
Postboks 8030 Dep  
0030 OSLO

### **Høring om endringer i åndsverkloven om avtalelisens og gjennomføring av EUs hitteverkdirektiv.**

Jeg viser til brev fra Kulturdepartementet av 1. juli 2014 med vedlegg. Creative Commons Norge vil gjerne avgi følgende høringsuttalelse som gjelder reglene om avtalelisens.

Avtalelisens gjør det mulig å klarere rettigheter på en enkel måte i tilfeller *der individuell klarering vil være praktisk eller umulig*. Dette er selvsagt en stor fordel, både for brukere og rettighetshavere.

Imidlertid har den teknologiske utviklingen i dag gjort det mulig, gjennom anvendelse av moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi sammen med individuelle offentlige lisenser, å benytte individuell klarering på en rekke områder der det tidligere bare var mulig å få til utvidet kollektiv klarering. Et område dette er særlig synlig på, er området der en leverandør «skreddersyr» strømmer med innspilt musikk.

Et grunnleggende trekk ved avtalelisensordningen er at en avtale med en organisasjon som er representativ for rettighetshaverne på området, får virkning også for rettighetshavere som ikke representeres av organisasjonen.

Dette gir imidlertid rettighetshaverorganisasjonene betydelig makt. I praksis kan disse organisasjonene bruke dagens avtalelisens til å insistere på at det skal benyttes avtalelisens på områder der individuell klarering både er praktisk og mulig. I praksis kan altså en rettighetshaverorganisasjon som opptrer på denne måten blokkere en rettighetshaver fra å utøve sine *egne* opphavsrettigheter slik vedkommende ønsker, også dersom vedkommende ikke er medlem av organisasjonen og derfor ikke representeres av denne.

Bakgrunnen for at dette oppleves som et problem av Creative Commons Norge er fordi vi er blitt kontaktet av rettighetshavere som benytter våre offentlige Creative Commons-lisenser fordi de ønsker å eksperimentere med nye forretningsmodeller og distribusjonsformer, og som opplever at dette ikke er mulig i Norge fordi organisasjonene nekter disse rettighetshavere å benytte individuell lisensiering med henvisning at det skal benyttes en avtalelisens og at rett lisensgiver i så fall er organisasjonen, ikke rettighetshaver.

Den teknologiske utviklingen de siste år, og da særlig strømmetjenester, har åpnet opp for en rekke nye forretningsmodeller der rettighetshavere i prinsippet kan tjene penger på sine verk ved å tilby verkene gjennom ulike spesialiserte strømmetjenester som for eksempel *Royal Streaming* og *Art of Noise*. Måten disse tjenestene opererer på, er at de lisensierer rettigheter til å strøme innspillinger direkte fra rettighetshavere individuelt, og så tilbyr (mot betaling) «skreddersydde» strømmere som utelukkende består av innspillinger med slike offentlige lisenser. Den individuelle avtalen med rettighetshavere innebærer at inntektene fra disse strømmetjenestene deles mellom selskapet som tilrettelegger og markedsfører disse strømmene, og rettighetshavere.

Den forretningsmodellen som er skissert over er vel etablert og i vanlig bruk i andre land i Europa og Norden, inklusive land som Danmark og Sverige, som har et lovverk hva angår avtalelisens som ligner svært meget på det norske.

I Norge har imidlertid rettighetshaverorganisasjonene, og da særlig GRAMO, klart å forhindre rettighetshavere å tjene penger gjennom den forretningsmodellen som er beskrevet over. GRAMO insisterer i stedet på at alle offentlige strømmetjenester utløser vederlagsplikt til GRAMO, og at rettighetshaverne ikke kan tillate offentlig fremføring gjennom en alternativ lisens, som for eksempel en offentlig Creative Commons-lisens.

Det må her understrekes at GRAMO ikke tilbyr noe produkt som ligner eller tilsvarer det strømmeprodukt som er beskrevet over. Det GRAMO tilbyr på dette området er en blanko-lisens som gir brukerne (for eksempel restauranter, kjedeforretninger, og lignende) mandat til å sette sammen et strømmerepertoar, men uten at dette produktet inneholder andre etterspurte tjenester, som for eksempel tilpassing av repertoaret til ønsket sjanger og stemning.

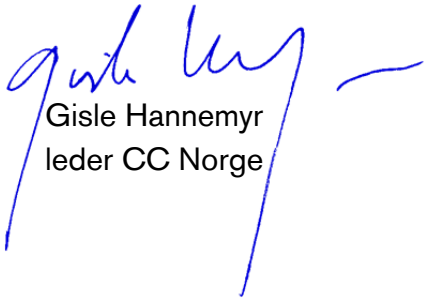
Slik loven i dag fungerer i praksis, åpner den altså opp for at rettighetshaverorganisasjonene har mulighet til å blokkere for utvikling av nye produkter og nye forretningsområder på området, til ugunst både for rettighetshavere og brukere. Dette er særlig alvorlig for de rettighetshavere som rammes av dette. Mange av disse har rettet sin produksjon inn mot dette segmentet, men kan altså ikke tjene penger på dette i Norge fordi gjeldende rett gir rettighetshaverorganisasjonene enerett på å gi lisens for framføring av musikk på bestemte områder, også når moderne teknologi gjøre bruk av individuell lisens både teknisk og praktisk mulig.

Det neppe har vært lovgivers intensjon at avtalelisens skal kunne forhindre at rettighetshaverne tar i bruk ny teknologi, eller at innovatører forsøker ut nye forretningsmodeller for markedet for strømmet, innspilt musikk. Slik rettstilstanden er i dag er det imidlertid dette som skjer, fordi loven tilsynelatende er skrevet slik at den gir rettighetshaverorganisasjonene makt til å blokkere innovasjon basert på bruk offentlige lisenser og forretningsmodeller som rettighetshaverorganisasjonene av en eller annen grunn å undertrykke på det norske markedet.

Creative Commons Norge vil derfor be Kulturdepartementet, i samband med den pågående revisjon av åndsverkloven, om å ta fatt i dette problemkomplekset. Vi vil understreke at vi ser klare fordeler med den nordiske modellen for avtalelisens, men mener at modellen i Norge trenger en justering

slik at rettighetshaverorganisasjonene ikke kan blokkere for innovasjon. En slik revisjon vil også harmonisere lovgivingen i Norge med den i våre naboland, slik at norske rettighetshavere og norske innovatører ikke vil være dårligere stilt enn de som opererer i et av våre naboland.

Vennlig hilsen,



Gisle Hannemyr  
leder CC Norge